

Parandused kooskõlas aretusprogrammi muudatustega 04.03.2018

EESTI RASKEVEO TÕUGU HOBUSTE JÕUDLUSKONTROLLI KORD

2018-2022

EESTI RASKEVEO TÕUGU HOBUSTE JÕUDLUSKONTROLI KORD

1. Seaduslik alus

Eesti raskeveo tõugu hobuste jõudluskontrolli viiakse läbi vastavalt Põllumajandusloomade aretuse seadusele, Loomakaitseseadusele, eesti raskeveo tõugu hobuste säilitus- ja aretusprogrammile (sh Aretuslooma jõudlusandmete ja geneetilise väärtuse hindamistulemuste kasutamise korrale ja Aretuslooma ja aretusmaterjali aretuseks sobivaks tunnustamise korrale) ning FEI määrustikule.

2. Mõisted

Jõudluskontroll on hobuste jõudlus- ja põlvnemisandmete regulaarne kogumine, registreerimine, töötlemine, säilitamine ja analüüsimine tema geneetilise väärtuse hindamiseks. Jõudluskontrolli korraldab EHS koostöös hobuste omanikega. Hobuse registreerib hindamiseks hobuse omanik või ülevaatus korraldaja, teavitades sellest EHSi. Hobuste hindamise info avaldatakse EHSi kalenderplaanis või jooksvalt EHSi kodulehel.

Jõudlusandmed on jõudluskontrolli läbiviimisel kogutud andmed.

Hobuste jõudluskatsed on vastavalt juhendile läbi viidud katsed, võistlused ja hobuste hindamised nende võimete väljaselgitamiseks.

Finaalülevaatus on Eestis toimuv üleriigiline noorhobuste jõudluskontroll.

Noorhobune on 2 kuni 6 aastane täkk, mära või ruun.

3. Aretuslooma põlvnemis- ja jõudlusandmete kogumise, nende õigsuse kontrollimise, töötlemise ja säilitamise kord

3.1. Jõudluskontrolli eesmärgid ja alustamise tingimused

Eesti raskeveohobuste jõudluskontrolli eesmärk on jõudluskontrolli läbinud hobuste kohta andmete kogumine ja töötlemine, aretajatele valikute tegemiseks informatsiooni andmine ning võimalusel aretusväärtuste määramine.

Jõudluskontrolliga on tegu juhul, kui antakse hinnang varsa arengule ja üldmuljele, hinnatakse noorhobuseid või suguhobuseid, katsetatakse hobuseid rakendis või rakendisportdivõistlustel.

Jõudluskontrolli jõudlusandmete kogumist võib teostada Eesti Hobusekasvatajate Seltsi poolt tunnustatud jõudlusandmete koguja. Tõu- ja hindamiskomisjoni otsusega võib hobuste hindamisel kaasata eksperte (nt väliskohtunikke).

3.2. Jõudluskontrolli etapid ja nende vastavus hobuse vanusele

Jõudluskontrolli teostatakse järgmiste etappidena:

3.2.1. Varsa areng ja üldmulje

Varsa hindamise juures arvestatakse tema arengut, jalgade ehitust ning üldmuljet.

3.2.2. Kahe kuni kuue aastaste noorhobuste hindamine

Kahe kuni kuue aastaste noorhobuste hindamine toimub vastavalt „Noorhobuste hindamise juhendile“.

3.2.3. Vanemate kui kuue aastaste hobuste hindamine

Vanemate kui kuue aastaste hobuste hindamistulemused kogutakse ülevaastustel, võimalusel koos järglaste hindamisega.

3.2.4. Rakendikatsed (hobuste sõidu- ja veokatsed)

Rakendikatsed toimuvad vastavalt hobuste kombineeritud sõidu- ja veokatsete eeskirjale ning konkreetseks katseks koostatud juhendile kolme aastastele ja vanematele hobustele.

3.2.5. Ratsaspordivõistlused

Jõudluskontrolli tulemustena arvestatakse võistlustulemusi ratsaspordis.

Jõudluskontrolli viiakse läbi vastavuses hobuse vanusega, millest tuleneb andmete kogumise ajavahemik järgmiselt:

- a. varsa areng ja üldmulje – ajavahemik varsa sünnist kuni varsa kuue kuuseks saamiseni;
- b. 2 kuni 6 aastaste noorhobuste hindamine;
- c. hobuste hindamine – toimub vanematele kui kuue aastastele hobustele;
- d. rakendikatsed (hobuste sõidu- ja veokatsed) – alates hobuse kolmandast eluaastast;
- e. rakendisportdivõistlused – alates hobuse neljandast eluaastast.

3.3. Põlvnemis- ja jõudlusandmete kogumine ja registreerimine

Põlvnemisandmete kogumine toimub algdokumentatsiooni alusel. Jõudlusandmete kogumine ja registreerimine toimub hobuste jõudluskontrolli käigus. Jõudluskatsete tulemused kantakse eesti raskeveo tõugu hobuste elektroonilisse tõuraamatusse.

Hobuse põlvnemisandmeid kontrollitakse hobuse passist (enne 01.01.1998 aastat sündinud hobustel võib olla põlvnemistunnistus). Jõudlusandmete registreerimise aluseks on protokollid. Jõudluskatsete algdokumendid kogutakse ja säilitatakse EHSi büroos. Võistlustulemuste andmete registreerimisel kasutatakse lisaks EHSi poolt kogutud andmetele Eesti Ratsaspordi Liidu andmebaasis olevaid andmeid.

3.4. Jõudluskontrolli algarvestuse dokumendid

Jõudluskontrolli algarvestuse dokumentideks on järgmised hindamislehed, eeskirjad ja juhendid:

- Eesti raskeveo tõugu hobuse hindamise juhend (LISA 1)
- Hobuse hindamisleht (LISA 2)
- Hobuste sõidu- ja veokatsete eeskirjad (LISA 3)
- Hobuste sõidu- ja veokatsete juhend (LISA 4)
- Eesti raskeveo tõugu hobuste lineaarse hindamise juhend (LISA 5)
- Hobuse lineaarse hindamise leht (LISA 6)

3.5. Jõudlustunnuste geneetiline hindamine, tõugude geneetilise hindamise meetoodika, indeksid

Jõudlustunnuste geneetilist hindamist ja indeksite arvutamist piirab hobuste väike arvukus. Jõudlustunnuste geneetilise hindamise meetoodikat saab välja kujundada lineaarse hindamise baasilt.

3.6. Välimiku tunnuste geneetiline hindamine, tingimused, standardid, grupeerimised ja tunnused

Välimiku tunnuste geneetilist hindamist piirab hobuste väike arvukus. Välimiku tunnuste geneetilise hindamise meetoodikat saab välja kujundada lineaarse hindamise baasilt.

3.7. Erinevate välimikuosade hindamiskriteeriumid, nõuded, mudelid ja standardid, indeksid, nende arvutamise metoodika

Nõuded eesti raskeveohobuse tüübile ja välimikule on toodud aretusprogrammis.

Hobuse arengu hindamiseks kasutatakse hobuste mõõtmisandmeid. Jõudluskatsetel võetakse järgmised mõõtmised: turjakõrgus, rinnaümberruud ja kämbaümberruud, vajadusel üksikute kehaosade mõõtmised (selja kõrgus, laudja pikkus ja laius, rinna sügavus ja laius jt). Hobuse välimikku hinnatakse eest-, külge- ja tagantvaates.

Hobusel peab olema tehtud ühe kuu jooksul enne finaalulevaatust tervisekontroll. Tervise- või pärilike vigadega hobuseid ei hinnata. Hobust, kellel esineb mõigaslugu, pätk, kõrivilistamine, künahaukamine või jänese kand, üldjuhul ei hinnata ja teda ei tohi kasutada aretuses. Jänese kannaga hobusel, kellel on väljendunud väga hea tõutüüp, võib jalgu hinnata, kuid mitte kõrgemalt kui 4 punktiga.

Hobuste hindamisel kehtivad järgmised valiku tunnused:

- a. tüüp
- b. kehaehitus
- c. jalad
- d. samm
- e. traav
- f. üldmulje

Hindamine toimub numbriliselt, 10 punkti süsteemis.

Hinnete sõnalised väljendused on:

- 10 = suurepärase
9 = väga hea
8 = hea
7 = küllalt hea
6 = rahuldav
5 = piisav
4 = puudulik
3 = küllaltki halb
2 = halb
1 = väga halb
0 = hindamata

Jõudluskontrolli kord ei kehtesta mudeleid ja standardeid, indekseid ja nende arvutamise metoodikat, kuna seda piirab hobuste väike arvukus.

3.8. Aretuslooma põlvnemis- ja jõudlusandmete õigsuse kontroll, töötlemise ja säilitamise kord, kättesaadavus

Aretuslooma põlvnemis- ja jõudlusandmete õigsuse kontrolli, töötlemise ja säilitamise korra, andmete kättesaadavuse eest vastutab EHS juhatus.

Aretuslooma põlvnemisandmete õigsust kontrollib tõuraamatupidaja. Jõudlusandmete õigsust kontrollib tõu- ja hindamiskomisjon jõudluskontrolli protokollide alusel.

Kontrollimise aluseks on järgmised dokumendid:

- hobuse pass;
- hindamislehed;
- jõudluskatsete protokollid.

Andmeid säilitatakse seaduses ettenähtud korras ning need on kättesaadavad EHSi kontoris, kodulehel www.ehs.ee ja aastaraamatus.

3.9. Andmete säilitamine, kontroll ja vastutus

Tõuraamatusse kantud andmete säilitamine on tähtjatu, kontroll ja vastutus lasub EHS juhatusel.

4. Andmed laboratooriumi kohta, kus tehakse jõudluse määramiseks vajalikke analüüse

Eesti raskeveohobuste jõudluse määramiseks vajalikke analüüse laboratooriumites ei teostata.

5. Aretuslooma jõudlusandmete ja nende hindamistulemuste avaldamise kord

Seaduslik alus ``Aretuslooma jõudlusandmete ja nende hindamistulemuste avaldamise korrale`` on toodud aretusprogrammi ``Õiguslikud alused`` osas.

Jõudluskontrolli andmed avaldatakse jõudluskatsete ja võistluste protokollides ning peale jõudluskatseid 14 päeva jooksul Seltsi kodulehel www.ehs.ee ning ilmuvad EHS aastaraamatus. Kõigi jõudluskatsete tulemused kantakse hobuse omaniku soovil hobuse passi. Avalikustamise kontrolli kohustus lasub EHS juhatusel ja vastutus tegevteenistusel.

6. Jõudlusandmete kogumise koolitusprogrammid ning jõudlusandmete koguja tunnistuse saamise nõuded ja tunnistuse väljaandmise kord

Praktilised jõudlusandmete kogumise koolitusprogrammid viiakse läbi hobuste hindamistel hindamiskomisjoni liikme poolt. Jõudlusandmete kogumise koolitusi korraldatakse koostöös Järvamaa Kutsehariduskeskuse või Eesti Maaülikooliga.

Jõudlusandmete kogumise koolitusprogramm lähtub eesti raskeveohobuste säilitus- ja aretusprogrammist, koolitusprogrammi kestvus otsustatakse koolitaja poolt. EHS väljastab koolitatud jõudlusandmete kogujale tunnistuse. Tunnistuse võib väljastada määramata või määratud ajaks.

Eesti raskeveohobuste kasvatajate haruseltsi juhatus otsusega võib kehtetuks tunnistada jõudlusandmete koguja tunnistuse enne selle kehtivusaja lõppu.

Jõudlusandmete kogumise koolitusprogrammide läbiviimise eest vastutab EHS juhatus.

Andmeid säilitatakse seaduses ettenähtud korras ja kontrolli teostab EHS juhatus.

LISA 1. EESTI RASKEVEO TÕUGU HOBUSE HINDAMISE JUHEND

Eesti raskeveo tõugu hobuse hindamise juhend on aluseks eesti raskeveohobuse hindamisele ülevaatustel.

Eesmärk: eesti raskeveo tõugu noor- ja suguhobuste hindamine, valik ja aretusväärtuse määramine. Hobusega peab kaasnema hobuse identifitseerimist võimaldav dokument (pass), mis tuleb esitada hindamiskomisjonile enne ülevaatust.

Hobuste arv ülevaatusel ei ole piiratud.

Hindamine

Hinnatakse 10 punkti süsteemis järgmiste tunnuste alusel:

- tüüp
- keha
- jalad
- samm
- traav
- üldmulje

Jõudluskatsete tulemusi arvestatakse, kui on hinnatud vähemalt tüüp, keha, jalad ja üldmulje. Hindamine toimub soovitatavalt esitusväljakul käekõrval.

Hobuselt võetakse enne hindamist kolm mõõdet (turjakõrgus, rinnaüumbermõõt, kämblaüumbermõõt), mis kantakse hindamislehele. Suguhobuste hindamisel on soovitatav esitada hobuseid koos järglastega.

Hindamistulemuste arvestamine toimub järgnevalt:

- kõrgem auhind määratakse hobusele, kes hinnatavate tunnuste osas on saanud 8 punkti ja rohkem;
- I auhind – kõik hinded 7 punkti (või kui on 2 hinnet üle 7 punkti, siis võib üks hinne olla 6 punkti);
- II auhind – kõik 6 punkti (või kui on 2 hinnet üle 6 punkti, siis võib üks hinne olla 5 punkti).

Lõpliku hinde iga hinnatava tunnuse osas kinnitab hindamiskomisjon.

Hindamiskomisjoni kuuluvad tunnustatud hindajad, hindamiskomisjon on soovitatavalt kahe või enama liikmeline.

Ülevaatusel saab osaleda hobustega, kes tuuakse ülevaatusle tallist, kus ei ole esinenud hobuste nakkushaigusi viimase 4 nädala jooksul. Sama põhimõtte kehtib ülevaatusle korraldaja kohta.

Hobuste hindamiste kohta avaldatakse informatsioon kodulehel.

LISA 2. HOBUSE HINDAMISLEHT

HOBUNE:

Aretaja:

Sünniaeg ja värvus:

Omanik:

Põlvnemine: I.

E.

El.

Möödud:

HINDAMINE

PUNKTE

1. TÜÜP
tõutüüp	
sugutüüp	
2. KEHA
3. JALAD
esijalgade korrektsus	
tagajalgade korrektsus	
käigu korrektsus	
4. SAMM
5. TRAAV
6. ÜLDMULJE

Sõnaline iseloomustus:

.....

HINDAJA:

(allkiri)

Punktid hindamisel:

10 = suurepärase	7 = küllalt hea	3 = küllaltki halb
9 = väga hea	6 = rahuldav	2 = halb
8 = hea	5 = piisav	1 = väga halb
	4 = puudulik	0 = hindamata

LISA 3. HOBUSTE SÕIDU- JA VEOKATSETE EESKIRJAD

Katsed viiakse läbi 1 km traavidistantsil, 1 km sammudistantsil ja kombineeritud veokatsena eesti, tori ja eesti raskeveohobustele.

Noorhobuste I grupi arvestusse kuuluvad kolme ja nelja aastased hobused. Selles klassis startivad hobused läbivad vaid traavi- ja sammudistantsi. Noorhobuste II grupi arvestusse kuuluvad viie ja kuue aastased hobused. Selle grupi ning vanematele hobustele peetakse koondarvestust kolmevõistluses: traavidistantsi, sammudistantsi ja kombineeritud veo kokkuvõttena ning lisaks kahevõistluses traavi- ja sammudistantsil.

Katsed viib läbi kohtunikekogu koosseisus:

1. peakohtunik
2. rajakohtunikud
3. lähetaja
4. loomaarst

Loomaarst kontrollib enne jõudluskatseid hobuse tervislikku seisundit. Hobune peab olema terve, esineda ei tohi vigastusi ega longet, täkul peavad olema väljendunud sugupoole tunnused, korras peavad olema silmad ja hambumine. Hobust võib katsetele tuua tallist, kus ei ole 4 nädala jooksul esinenud nakkushaigusi.

Hobuste stardijärjekorra ja kellaaja määrab kohtunikekogu vähemalt 1 tund enne katsete algust. Rajal on korraga kaks hobust.

Katsed viiakse läbi üldjuhul ühel päeval, traav ja samm viiakse läbi samas rakendis.

Hobused läbivad enne starti tervisekontrolli. Katse tulemus teadustatakse peale iga katse lõppu.

Katsetel kehtestatud reeglite rikkujaid karistatakse hoiatusega. Peale kolmandat hoiatust on peakohtunikul õigus tühistada katse tulemus. Hoiatus antakse järgmistel põhjustel: vale allüür, korduvad jalavahetused, finiši läbimine vales allüüris.

Kahe- või kolmevõistluse arvestuses selgitatakse paremusjärjestus kogutud punktide summa alusel.

TRAAV

Katse viiakse läbi 1 km distantsil kummiratastega sõiduvankril veotakistusega 35 Kg (s.t. vanker koos võistlejaga kaalub 500 kg, eesti hobusele 400 kg).

Reeglite rikkumised :

1. pikk galopp - 13 ja rohkem hüpet;
2. lühike galopp - 4... 12 hüpet, neljanda korra ajal;
3. jalavahetus - 1...3 hüpet, viienda korra ajal;
4. finiši läbimine vales allüüris.

SAMM

Katse viiakse läbi 1 km distant sil kummiratastega sõiduvankril veotakistustega 100 kg.

Sõiduvankri taha haagitakse 100 kg kaaluv kelk.

Reeglite rikkumised:

1. pikk traav - 7 ja rohkem traavisammu järjest;
2. lühike traav - 4...6 sammu, neljanda korra ajal;
3. jalavahetus - 1 ...3 sammu, viienda korra ajal;
4. finiši läbimine vales allüüris.

KOMBINEERITUD KAUGUSVEDU

Kombineeritud kaugusvedu viiakse läbi veokelguga, liikumise alustamisel on kelk tõstetud rullikule.

Katset alustades kasutatakse koormat veojõuga 240 Kg (kelgu raskus 600 kg), millega läbitakse 150 meetrit. Seejärel lisatakse koormale 200 kg, millega läbitakse veel 50 m.

Kombineeritud kaugusveo katse ajal on piitsa kasutamine keelatud.

Hobusega rajalt lahkumine on keelatud. Kombineeritud veokatse ajal võib võistleja kõndida veokelgu kõrval. Hobuse suu kõrvalt juhtimine on keelatud.

Kombineeritud kaugusvedu korraldatakse vanematele hobustele.

PUNKTIDE ARVESTUS

a. TRAAV

Aeg 2.30 minutit annab 15,00 punkti. Iga sekund üle 2.30 võtab 15-st punktist maha 0,10 punkti; iga sekund alla 2.30 lisab juurde 15-le 0,10 punkti.

Sellele vastavalt:

Aeg	Punktid	Aeg	Punktid	Aeg	Punktid
4.00	6,00	3.20	10,00	2.40	14,00
3.50	7,00	3.10	11,00	2.30	15,00
3.40	8,00	3.00	12,00	2.20	16,00
3.30	9,00	2.50	13,00	2.10	17,00

Paremusjärjestus arvestatakse kogutud punktide alusel, parim tulemus saavutab suurema tulemuse punktides.

b. SAMM

Aeg 8.00 minutit annab 15,00 punkti. Iga sekund üle 8.00 võtab maha 15-st 0,04 punkti, iga sekund alla 8 minuti annab juurde 0,04 punkti.

Sellele vastavalt:

Aeg	Punktid	Aeg	Punktid	Aeg	Punktid
10.10	9,80	9.20	11,80	8.30	13,80
10.00	10,20	9.10	12,20	8.20	14,20
9.50	10,60	9.00	12,60	8.10	14,60
9.40	11,00	8.50	13,00	8.00	15,00
9.30	11,40	8.40	13,40	7.50	15,40

Paremusjärjestus arvestatakse kogutud punktide alusel, parim tulemus saavutab suurema tulemuse punktides.

c. KOMBINEERITUD KAUGUSVEDU

Kaugusvedu 150 m + 50 m. Veokelgu algaal tori ja eesti raskeveo hobustele on 600 kg ja eesti hobustele 400 kg. Punktiarvestuses annab 150 m läbimine 5 punkti ning järgnev 50 m 5 punkti, maksimaalne punktisumma kombineeritud veos on 10 punkti.

LISA 4. HOBUSTE SÕIDU- JA VEOKATSETE JUHEND

Jõudluskatsed viiakse läbi vastavalt kombineeritud sõidu- ja veokatsete eeskirjadele.

Eesmärk: eesti raskeveo tõugu hobuste jõudluse hindamine rakendis ja täkkude tunnustamine.

Juhendis märgitakse ära järgmised andmed:

1. katsete toimumise aeg ja koht
2. korraldajad
3. kes juhatab ja moodustab kohtunikekogu
4. hobuste vanuseline sihtrühm, kellele jõudluskatseid korraldatakse
5. hobuste võistlusklassid, näiteks:
 - I *5 a. ja vanemate hobuste kolmevõistlus*
Alad : 1 km traav, 1 km samm ja kaugusvedu kelguga, mille algaal on tori ja eesti raskeveo tõul 600 kg ja eesti tõul 400 kg (150m + 50 m)
 - II *5 a. ja vanemate hobuste kahevõistlus*
Alad : 1 km traav ja samm
 - III *3 ja 4 aastaste noorhobuste kahevõistlus*
Alad : 1 km traav ja 1 km samm
6. osalejate auhindamine tulemuste alusel
7. võimalikud toetused, mis aitavad kaasa noorhobuste jõudluskatsetel osalemisele, sugutäkkude kandidaatide esitamisele jõudluskatsetel ning hobukultuuri edendamisele
8. veterinaarsed nõudmised vastavalt hobuste sõidu- ja veokatsete eeskirjadele
9. hobuste jõudluskatsetele registreerimise tähtaeg ja vajalikud andmed
10. katsete toimumise ajakava.

Hobuste sõidu-ja veokatsete juhendi kinnitab igal aastal EHSi juhatus.

Sõidu- ja veokatsete juhend avaldatakse EHSi kodulehel.

LISA 5. EESTI RASKEVEO TÕUGU HOBUSE LINEAARSE HINDAMISE JUHEND

Eesti raskeveo tõugu hobuse välimiku, liikumise ja üldmulje hindamise eesmärgiks on määrata hobuse iga tunnuse asend lineaarsel skaalal ning saada seeläbi hinnang tükule, kelle järglasi hinnati. Hinnatakse peamiselt noorhobuseid vanuses kaks kuni kuus aastat, kuid hinnata võib ka vanemaid hobuseid. Hinnang antakse visuaalse vaatluse alusel. **Hinnatavaid üldtunnuseid on kuus** – tüüp, kehaehitus (pea, kael, kere), jalad, samm, traav, üldmulje. Eesti raskeveo tõugu hobuse hindamisel on kasutusel 46 üksiktunnusest koosnev lineaarse hindamise süsteem, kusjuures tunnuste mõõtmisel kasutatakse täisarvulist skaalat -2 ... 2. Optimaalne hinnang ei asu kõikidel tunnustel skaala samas osas. Lineaarsel hindamisel kasutab hindaja kopeerivat hindamiselehte, mille teine eksemplar jääb hobuse omanikule. Tükule lineaarse hinnangu saamiseks peab olema hinnatud vähemalt viis tema järglast. Täku lineaarne hinnang arvutatakse andmetöötluskeskuses ning tehakse seejärel aretajatele kättesaadavaks.

Hinnatavad tunnused:

1. üldtunnus TÜÜP

1.1. TÕUTÜÜP

Hinnatakse hobuse vastavust aretus- ja säilitusprogrammis toodud nõuetele. Tõutüüp peab viitama tõukuuluvusele. Hindamisel arvestatakse keha formaati ja kehaosade proportsionaalsust ning üleminekuid.

Skaala: - 2 vähe väljendunud ... 2 hästi väljendunud, 0 on keskmine ehk optimaalne

1.2. SUGUPOOLETÜÜP

Hinnatakse täku- või märatüübi väljendumist (välimik).

Skaala: - 2 vähe väljendunud ... 2 hästi väljendunud, 0 on keskmine

1.3. JALA PIKKUS

Hinnatakse jala pikkust.

Skaala: -2 – jala pikkus alla 50% turjakõrgusest ... 2 jala pikkus üle 50% turjakõrgusest, 0 – jala pikkus 50% turjakõrgusest

1.4. KEHA FORMAAT

Hinnatakse keha pikkust ja proportsionaalsust.

Skaala: - 2 pikk ... 2 lühike, 0 on keskmine

1.5. KONSTITUTSIOON

Hinnatakse hobuse välimiku konstitutsiooni.

Skaala: - 2 – toores ... 0 on keskmine ... 2 – kuiv

2. üldtunnus KEHAEHITUS (pea, kael, kere)

2.1. PEA

Eristatakse suurt, keskmist ja väikest pead. Võrreldakse teiste kehaosadega, eelkõige kaela pikkusega.

Skaala: -2 suur pea ... 2 väike pea, 0 – keskmise suurusega pea

2.2. SILM

Eesti raskeveohobusel on soovitud suured, elavad ja ilmekad silmad.

Skaala: -2 tuhm, väike ... 2 suur, ilmekas; 0 – keskmise suurusega, elav silm

2.3. KAEL

Kaela pikkust hinnatakse keha pikkuse ja pea suuruse suhtes.

Skaala: -2 lühike ... 2 pikk, 0 – keskmise pikkusega kael

2.4. KAELA LIITUMINE KEHAGA

Hinnatakse kaela alajoone paiknemist õlaliigese suhtes. Kõrge liitumise korral asub kaela alaserv kõrgemal õlaliigesel, madala liitumise korral on kaela alajoon madalamal õlaliigesest.

Skaala: -2 madal ... 2 kõrge, 0 – keskmise liitumisega kael

2.5. TURI

Hinnatakse turja pikkust ja kõrgust. Puuduseks on madal, lühike või kõrge turi.

2.5.1. TURJA KÕRGUS

Skaala: -2 madal ... 2 kõrge, 0 – keskmise kõrgusega turi

2.5.2. TURJA PIKKUS

Skaala: - 2 lühike ... 2 pikk, 0 – keskmise pikkusega turi

2.6. PIHT

Pihaks nimetatakse aba- ja õlaluule toetuvat kehaosa. Hinnatakse pikkuse ja asetuse järgi.

2.6.1. PIHA PIKKUS

Skaala: - 2 lühike ... 2 pikk, 0 – keskmise pikkusega piht

2.6.2. PIHA ASETUS

Skaala: - 2 püstine ... 2 libajas, 0 – keskmise asetusega piht

2.7. RIND

Hinnatakse rinna laiust esijalgade ülaosa kohal.

Skaala: -2 kitsas ... 2 lai, 0 – keskmise laiusega rind

2.8. RINNAKORV

Hinnatakse hobuse roiete kumerust ja rinna sügavust.

2.8.1. Rinnakorvi kumerus

Skaala: -2 lame ... 2 kumer, 0 – keskmise kumerusega rinnakorv

2.8.2. Rinnakorvi sügavus

Skaala: -2 mittedügap ... 2 sügap, 0 – keskmise sügapusega rinnakorv

2.9. SELG

Hinnatakse seljajoont.

2.9.1. SELJA PIKKUS

Skaala: -2 lühike selg ... 2 pikk selg, 0 – keskmise pikkusega selg

2.9.2. SELJA SIRGUS

Skaala: -2 nõgus selg ... 2 kumer selg, 0 – sirge selg

2.10. NIMME

Hinnatakse nimme (lande) pikkust ja tugevust.

2.10.1. NIMME PIKKUS

Skaala: -2 lühike nimme ... pikk nimme, 0 – keskmise pikkusega nimme

2.10.2. NIMME TUGEVUS

Skaala: -2 nõgus nimme ... kumer nimme, 0 – sirge nimme

2.11. LAUDJAS

Hinnatakse laudja pikkust, laiust, asetust ja kuju.

2.11.1 LAUDJA PIKKUS

Skaala: -2 lühike laudjas ... 2 pikk laudjas, 0 – keskmise pikkusega laudjas

2.11.2 LAUDJA LAIUS

Skaala: -2 kitsas laudjas ... 2 lai laudjas, 0 – keskmise laiusega laudjas

2.11.3 LAUDJA ASETUS

Skaala: -2 luipu ... 2 horisontaalne, 0 – libajas laudjas

2.11.4 LAUDJA KUJU

Skaala: -2 katusjas ... 2 renjas, 0 – ovaalne laudjas

3. üldtunnus JALAD

3.1. ESIJALGADE SEIS

Hinnatakse esijalgade seisu laiust ja asetuse korrapärasust eestvaates.

3.1.1 ESIJALGADE SEISU LAIUS

Hinnatakse esijalgade seisu laiust eestvaates.

Skaala: -2 kitsas ... 2 lai, 0 – keskmise laiusega seis

3.1.2 ESIJALGADE SEISU KORRAPÄRASUS

Hinnatakse esijalgade koond- või harkvarbsust.

Skaala: -2 koondvarbne seis ... 2 harkvarbne seis, 0 – korrapärane seis

3.2. RANDMELIIGES

Hinnatakse randmeliigese asetust ja suurust.

3.2.1 RANDMELIIGESE ASETUS

Skaala: -2 taatsirandmesus ... 2 eetsirandmesus, 0- korrapärase asetusega randmeliiges

3.2.2 RANDMELIIGESE SUURUS

Skaala: -2 väike randmeliiges ... 2 suur randmeliiges, 0- keskmise suurusega randmeliiges

3.3. ESIJALGADE SÕRGATSID

Hinnatakse sõrgatsite pikkust ja tugevust esijalgadel. Normaalse sõrgatsi asetus maapinna horisontaaltasandi suhtes on 45 kraadi.

3.3.1 ESIJALGADE SÕRGATSITE PIKKUS

Skaala: -2 lühikesed sõrgatsid ... 2 pikad sõrgatsid, 0- keskmise pikkusega sõrgatsid

3.3.2 ESIJALGADE SÕRGATSITE TUGEVUS

Skaala: -2 pehmed sõrgatsid ... 2 püstised sõrgatsid, 0- korrapärase asetusega sõrgatsid

3.4. TAGAJALGADE SEIS

Hinnatakse tagajalgade seisu laiust ja asetuse korrapärasust tagant- ja külgvaates.

3.4.1 TAGAJALGADE SEISU LAIUS

Skaala: -2 kitsas seis ... 2 lai seis, 0 – keskmise laiusega seis.

3.4.2 TAGAJALGADE SEISU KORRAPÄRSUS

Skaala: -2 kooskandne seis ... 2 rangjalgne seis, 0- korrapärase asetusega jalad

3.5. KANNALIIGESE NURK

Hinnatakse kannaliigese nurka külgvaates.

Skaala: -2 väike kannaliigese nurk ... 2 suur kannaliigese nurk, 0- normaalne kannaliigese nurk (140 kraadi)

3.6. TAGAJALGADE SÕRGATSID

Hinnatakse sõrgatsite pikkust ja tugevust tagajalgadel.

3.6.1 TAGAJALGADE SÕRGATSITE PIKKUS

Skaala: -2 lühikesed sõrgatsid ... 2 pikad sõrgatsid, 0- keskmise pikkusega sõrgatsid

3.6.2 TAGAJALGADE SÕRGATSITE TUGEVUS

Skaala: -2 pehmed sõrgatsid ... 2 püstised sõrgatsid, 0- korrapärase asetusega sõrgatsid

3.7. KABJAD

Hinnatakse kapjade suurust ja kuju.

3.7.1. KABJA SUURUS

Skaala: -2 väikesed kabjad ... 2 suured, 0 – keskmise suurusega kabjad

3.7.2 KABJA KUJU

Skaala: -2 püstised kabjad ... 3 lamedad kabjad, 0 – korrapärase kujuga kabjad

4. üldtunnus SAMM

Hinnatakse sammu pikkust, laiust, elastsust, korrektsust ja kõrgust.

4.1. SAMMU PIKKUS

Skaala: -2 lühike samm ... pikk samm, 0 – keskmise pikkusega samm

4.2. SAMMU LAIUS

Skaala: -2 kitsas samm ... 2 lai samm, 0- keskmise laiusega samm

4.3. SAMMU ELASTSUS

Skaala: -2 jäik samm ... 2 elastne samm, 0- keskmine

4.4. SAMMU KORREKTSUS

Skaala: -2 sõuab sammus ... 2 kerib sammus, korrapärane samm

4.5. SAMMU KÕRGUS

Skaala: -2 madal samm ... 2 kõrge samm, keskmise kõrgusega samm

5. üldtunnus TRAAV

Hinnatakse traavi pikkust, laiust, elastsust ja kõrgust.

5.1. TRAAVI PIKKUS

Skaala: -2 lühike traav ... pikk traav, 0 – keskmise pikkusega traav

5.2. TRAAVI LAIUS

Skaala: -2 kitsas traav ... lai traav, 0 – keskmise laiusega traav

5.3. TRAAVI ELASTSUS

Skaala: -2 jäik traav ... elastne traav, 0- keskmine

5.4. TRAAVI KÕRGUS

Skaala: -2 madala kõrgusega traav ... kõrge traav, 0 – keskmise kõrgusega traav

6. üldtunnus ÜLDMULJE

Hinnatakse temperamenti (käitumist, iseloomu) ja koostöövõimet (alluvust).

6.1. Temperament

Skaala: -2 loid ... 2 energiline, 0-keskmine

6.2. Koostöövõime

Skaala: - 2 halb... 2 hea, 0-keskmine

LISA 6. HOBUSE LINEAARSE HINDAMISE LEHT

HOBUSE LINEAARSE HINDAMISE LEHT			koht,aeg:				
Hobune /UELN, sünd, värvus/:						
Mõõtmised:				
tunnused			-2	-1	0	1	2
TÜÜP	tõutüüp	vähe väljendunud					hästi väljendunud
	sugupoole tüüp	vähe väljendunud					hästi väljendunud
	jala pikkus	madalajalgne					kõrgeajlgne
	keha formaat	pikk					lühike
	konstitutsioon	toores					kuiv
PEA, Kael, KERE	pea	suur					väike
	silm	väike, tuhm					suur, elav
	kael	lühike					pikk
	kaela liitumine kehaga	madal					kõrge
	turi	madal					kõrge
	turi	lühike					pikk
	piht	lühike					pikk
	piht	püstine					libajas
	rind	kitsas					lai
	rinnakorv	lame					kumer
	rinnakorv	mittesügav					sügav
	selg	lühike					pikk
	selg	nõgus					kumer
	nimme	lühike					pikk
	nimme	nõgus					kumer
laudjas	lühike					pikk	
laudjas	kitsas					lai	
laudjas	luipu					horisontaalne	
laudjas	katusjas					renjas	
JALAD	esijalgade seis	kitsas					lai
	esijalgade seis	koondvarbne					harkvarbne
	randmeliiges	taatsirandmesus					eetsirandmesus
	randmeliiges	väike					suur
	sõrgatsid	lühikesed					pikad
	sõrgatsid	pehmed					püstised
	tagajalgade seis	kitsas					lai
	tagajalgade seis	kooskandne					rangjalgne
	kannaliigese nurk	väike					suur
	sõrgatsid	lühikesed					pikad
	sõrgatsid	pehmed					püstised
	kabjad	väikesed					suured
kabjad	püstised					lamedad	
SAMM	sammu pikkus	lühike					pikk
	sammu laius	kitsas					lai
	sammu elastsus	jäik					elastne
	sammu korrektsus	sõuab					kerib
TRAAV	traavi pikkus	lühike					pikk
	traavi laius	kitsas					lai
	traavi elastsus	jäik					elastne
ÜLDMULJE	temperament	loid					energiiline
	koostöövõime, allumine	halb					hea